

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 5/2007(3))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 24 Ιουνίου, 2009

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Αντρου Μιχαηλίδη, Μαίρης Κουτσελίνη, Μαρίας Δωρίτη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη και Άλεξ Ευθυβούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του σταθμού πιθανές παραβάσεις του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **Κανονισμών 32(3)(α) και 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει:

29(3) «Για τα αναφερόμενα στα εδάφια (1) και (2) προγράμματα που μεταδίδονται σε μη κωδικοποιημένη μορφή, οι σταθμοί έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι προηγείται ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους ».

29(1) «Οι σταθμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας».

29(2) «Η πιο πάνω στο εδάφιο (1) προβλεπόμενη υποχρέωση, επεκτείνεται επίσης και σε άλλα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται, με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης του προγράμματος ή άλλης τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι οι ανήλικοι δεν βλέπουν ή ακούν κατά κανόνα και συστηματικά τις εκπομπές αυτές».

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν:

24(2) «Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές: (δ) «μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανηλίκους ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική)».

32 (3) (α) Απαγορεύεται η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας·

Κατόπιν σχετικής απόφασης, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **25.1.2007** έθεσε ενώπιον του σταθμού τις διερευνώμενες παραβάσεις για οποιεσδήποτε εξηγήσεις και / ή παραστάσεις σε δεκατέσσερις (14) μέρες από τη λήψη της εν λόγω επιστολής και κάλεσε τους εκπροσώπους του σταθμού όπως δηλώσουν κατά πόσο επιθυμούν να παρευρεθούν κατά την εξέταση της υπόθεσης.

Στην προαναφερθείσα επιστολή τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δε ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του σταθμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις, οι οποίες τέθηκαν ενώπιον του σταθμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 – 4:

1. Στις 30.12.2006, ο σταθμός, κατά τη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του μετέδωσε περιεχόμενο, που ήτο ενδεχόμενο να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να προηγηθεί ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζεται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκεια του, κατά παράβαση του άρθρου 29(3) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1) του 1998, (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, προβλήθηκαν και μεταδόθηκαν τα πιο κάτω:

Παρουσιαστής: *Κυρίες και κύριοι καλησπέρα σας. Τέλος εποχής για το Ιράκ. Ο Σαντάμ Χουσεΐν εκτελέστηκε το πρωί δια απαγχονισμού στη βόρεια Βαγδάτη, για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Μαυροφορεμένος με το κοράνι στο χέρι και χωρίς να δεχτεί να φορέσει κουκούλα, ο Σαντάμ Χουσεΐν πέρασε στο παρελθόν στις πέντε το πρωί, αμετανόητος. Σκηνές ελάχιστα λεπτά πριν την εκτέλεσή του, μεταδίδει από το πρωί η Ιρακινή τηλεόραση. Ο χρόνος εκτέλεσης του Σαντάμ, συνδέθηκε με τη γιορτή της θυσίας, την μεγαλύτερη των μουσουλμάνων.*

Κατά τη διάρκεια ολόκληρου του πιο κάτω λεκτικού προβάλλεται επανειλημμένα (5 φορές) η κίνηση του περάσματος της θηλιάς στο λαιμό του Σαντάμ Χουσεΐν, καθώς και πλάνα από το δωμάτιο της εκτέλεσης.

Ρεπορτάζ: Αυτές είναι οι τελευταίες στιγμές του Σαντάμ Χουσεΐν, στιγμές που καταγράφονται στα αρχεία της παγκόσμιας ιστορίας. Φορώντας λευκό πουκάμισο και μαύρο παλτό και όχι στολή φυλακισμένου, ο πρόην ηγέτης του Ιράκ, οδηγείται δεμένος πισθάγκωνα με χειροπέδες στο ικρίωμα. Τον συνοδεύουν έξι δήμιοι που φορούν μαύρες κουκούλες. Όταν του αφαιρούν τις χειροπέδες, σε μια πράξη τελευταίας αντίστασης, αρνείται να του σκεπάσουν τα μάτια κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης. Δέχεται να δέσουν την κουκούλα γύρω από το λαιμό του για να γίνει σεβαστή η διαδικασία εκτέλεσης της θανατικής ποινής. Δεν δείχνει σημάδια μεταμέλειας, ούτε και φόβου.

Υπότιτλοι από φωνή αυτόπτη μάρτυρα: Κοίταξε την αγχόνη κάπως συγχυσμένος σαν μη πίστευε τι θα συμβεί. Τον κοίταξα, με κοίταξε και είπε: «Μη φοβάσαι. Έτσι θα γίνει.». Δεν είδα μετάνοια στα μάτια του.

Ρεπορτάζ: Στα χέρια του κρατάει το Κοράνι, του περνούν τη θηλιά στο λαιμό και σε ελάχιστο χρόνο όλα έχουν τελειώσει.

Υπότιτλοι από φωνή αυτόπτη μάρτυρα: Του πέρασαν το σχοινί. Ο δήμιος διάβασε αποσπάσματα από το Κοράνι, όπως «Ο Αλλάχ είναι μεγάλος και Προφήτης του ο Μωάμεθ». Εκείνος επανέλαβε δύο φορές και μετά πέθανε. Πολύ γρήγορα. Ήταν τόσο γρήγορο. Εντελώς ανώδυνο.

Ρεπορτάζ: Τα τελευταία λόγια του Σαντάμ Χουσεΐν, ήταν «Ο Θεός είναι μεγάλος», νωρίτερα όμως, όταν οι Αμερικανοί τον παρέδιδαν στους Ιρακινούς αξιωματούχους αντιστάθηκε φωνάζοντας συνθήματα υπέρ του Ισλάμ, εναντίον της Δύσης, «Η Παλαιστίνη είναι δική μας» και «Το έθνος θα θριαμβεύσει», όπως είχε κάνει και πριν από 56 ημέρες όταν καταδικάστηκε στην εσχάτη των ποινών.

Υπότιτλοι από φωνή αυτόπτη μάρτυρα: *Τον σεβαστήκαμε συνεχώς και όταν ήταν ζωντανός και τη σορό του πριν και μετά την εκτέλεση. Τηρήσαμε τα διεθνή και τα ισλαμικά πρότυπα.*

Στο σημείο αυτό προβάλλεται πλάνο της σορού του Σαντάμ, τυλιγμένη σε άσπρο σεντόνι.

Ρεπορτάζ:*Η εκτέλεση έγινε στις 5 τα ξημερώματα ώρα Ελλάδας στα βόρεια της Βαγδάτης, σε τοποθεσία που παραμένει άγνωστη. Μαγνητοσκοπήθηκε ολόκληρη, όμως η Ιρακινή τηλεόραση μετέδωσε ένα μόνο μέρος του βίντεο, χωρίς ήχο μάλιστα που πολύ γρήγορα έκανε το γύρω του κόσμου. Λίγο αργότερα μεταδόθηκαν και εικόνες της σορού του Σαντάμ, τυλιγμένες σε άσπρο σεντόνι. Στα πλάνα, που είναι ιδιαίτερα σκληρά, τα μάτια του Σαντάμ είναι κλειστά, γύρω από το λαιμό του διακρίνονται μώλωπες.*

Υπότιτλοι από φωνή αυτόπτη μάρτυρα: *Ο αυχέννας του έσπασε και αυτός ο «εγκληματίας» πέθανε και πλήρωσε για τα εγκλήματά του, τα εγκλήματα εναντίον του Ιρακινού λαού.*

Στο σημείο αυτό προβάλλεται για δεύτερη φορά πλάνο της σορού του Σαντάμ, τυλιγμένη σε άσπρο σεντόνι.

Ακολούθως η εικόνα αλλάζει σε split screen, όπου στη μια πλευρά προβάλλεται η σορός του Σαντάμ και στην άλλη σκηνές με τον Σαντάμ πριν από την εκτέλεση.

Ρεπορτάζ:*Αμέσως μετά την εκτέλεση η σορός του Σαντάμ Χουσεϊν μεταφέρθηκε με ασθενοφόρο σε ελικόπτερο και από εκεί σε άγνωστη τοποθεσία. Το μεγάλο ζήτημα που δημιουργείται είναι που θα ενταφιαστεί. Ιρακινοί αξιωματούχοι δήλωσαν πως θα παραδοθεί στην οικογένειά του για να ταφεί στο Ιράκ, ωστόσο η κόρη του*

Σαντάμ, Ράγκτα, που ζει εξόριστη στην Υεμένη ζήτησε να μεταφερθεί η σορός για να μεταφερθεί προσωρινά στη Σανά. Η εκτέλεση του Σαντάμ, έγινε σήμερα, πριν από την έναρξη της μουσουλμανικής γιορτής του Μπαϊραμιού, τη γιορτή της θυσίας. Δυσκατηγορούμενοί του που καταδικάστηκαν επίσης στην εσχάτη των ποινών, θα εκτελεστούν μετά το Μπαϊράμι, ενώ η δίκη του για τις σφαγές 180.000 Κούρδων στην περίοδο 1987-1988, δεν θα διεξαχθεί ποτέ.

2. Στις 31.12.2006, ο σταθμός κατά τη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του, μετέδωσε σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του Κανονισμού 32(3)(α) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, προβλήθηκαν και μεταδόθηκαν τα πιο κάτω:

Παρουσιαστής: *Αλλάζουμε θέμα στο δελτίο μας στην υπόλοιπη επικαιρότητα και στο θέμα που απασχολεί τη διεθνή επικαιρότητα. Το πλήρες βίντεο εκτέλεσης του Σάνταμ Χουσεΐν κυκλοφορεί ήδη στο ίντερνετ, αποκαλύπτοντας ότι μάρτυρες της εκτέλεσης φώναζαν λίγα δευτερόλεπτα πριν από το θάνατό του, το όνομα του χειρότερου εχθρού του. Το βίντεο κατά πάσα πιθανότητα γυρίστηκε με κινητό τηλέφωνο. Στο ρεπορτάζ που ακολουθεί, υπάρχουν εικόνες που σοκάρουν και θα ήταν καλύτερο τα παιδιά να απομακρυνθούν από την τηλεόραση.*

Κατά τη διάρκεια ολόκληρου του πιο κάτω λεκτικού προβάλλεται επανειλημμένα (3 φορές) η εκτέλεση του Σαντάμ Χουσεΐν. Συγκεκριμένα, ο Σάνταμ βρίσκεται με τη θηλιά στο λαιμό και ξαφνικά ανοίγει η καταπακτή και πέφτει στο κενό, ενώ ακούγεται και ο σχετικός θόρυβος.

Ρεπορτάζ: *Είναι η στιγμή του απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεΐν. Η καταπακτή κάτω από το ικρίωμα ανοίγει και η θηλιά πνίγει τον άλλοτε ηγέτη του Ιράκ. Το νέο βίντεο διοχετεύτηκε στο ίντερνετ, άγνωστο από ποιόν. Στις τελευταίες του στιγμές*

ο Σαντάμ δείχνει ήρεμος, προσεύχεται και επικρίνει τους Ιρακινούς φρουρούς του. Τα τελευταία του λόγια καταγράφονται στο βίντεο αυτό που τραβήχτηκε πιθανότατα από κινητό τηλέφωνο και σίγουρα όχι από επαγγελματική κάμερα, άγνωστο από ποιόν.

(φωνή Μουσουλμάνου) Υπότιτλοι: Προσευχές για τον προφήτη Μωάμεθ και την οικογένεια του. Δόξα τη δύναμη και κατάρρα στους εχθρούς του. **Ρεπορτάζ:** Στη συνέχεια οι Ιρακινοί Δήμιοι του πρώην ηγέτη της χώρας, αρχίζουν να φωνάζουν ρυθμικά το όνομα του Μουκτά Αλ Σάατ, του Σιήτη κληρικού και ο Σαντάμ τους απαντά:

(φωνή Μουσουλμάνου) Υπότιτλοι:· Μουκταντά, Μουκταντά, Μουκταντά...

(Σάνταμ) Υπότιτλοι: Έτσι δείχνεται πόσο γενναίοι άνδρες είστε;

(φωνή Μουσουλμάνου) Υπότιτλοι: Πήγαινε στην κόλαση.

(Σάνταμ) Υπότιτλοι: Αυτή είναι η γενναιότητα των Αράβων;

(φωνή Μουσουλμάνου) Υπότιτλοι: Ζήτω ο Μοχάμμεντ Μπακίρ Σάντρ...

(φωνή Μουσουλμάνου) Υπότιτλοι: Πήγαινε στην κόλαση.

Ρεπορτάζ: Ένας πιο ψύχραιμος ιρακινός προσπαθεί να ηρεμήσει τους συμπατριώτες του.

(φωνή Μουσουλμάνου) Υπότιτλοι: Παρακαλώ, σας ικετεύω μην το κάνετε αυτό, ο άνθρωπος εκτελείται.

Ρεπορτάζ: Στη συνέχεια ο Σαντάμ δηλώνει την πίστη του στον Αλλάχ.

(Σάνταμ) Υπότιτλοι: Έχω να καταθέσω ότι δεν υπάρχει άλλος Θεός από τον Αλλάχ και ότι ο Μωάμεθ είναι ο αγγελιαφόρος του.

Ρεπορτάζ: Δεν προλαβαίνει όμως να ολοκληρώσει την προσευχή του.

(Σάνταμ) Υπότιτλοι: ...έχω να καταθέσω ακόμη ότι...

Ακριβώς στο σημείο αυτό, ανοίγει η καταπακτή και ο Σαντάμ πέφτει στο κενό, ενώ ακούγεται και ο σχετικός θόρυβος.

Στο σημείο αυτό προβάλλεται πλάνο της σορού του Σαντάμ, τυλιγμένη σε άσπρο σεντόνι. Ταυτόχρονα εκφωνούνται τα πιο κάτω:

Ρεπορτάζ: *Η σορός του Σαντάμ μεταφέρθηκε στο χωριό της καταγωγής του, το Αουτζα, κοντά στην πόλη Τιγκρίτ του Β. Ιράκ, σε απόσταση 130 χλμ. από τη Βαγδάτη. Ετάφη σε απόσταση περίπου 3 χλμ. από τους τάφους των γιών του Ουντάι και Χουσάι, που σκοτώθηκαν από τους Αμερικανούς στρατιώτες το 2003.*

3. Στις 31.12.2006, ο σταθμός, κατά τη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του σταθμού, μετέδωσε σκηνές ακατάλληλες για ανηλίκους, ή που πιθανό να θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, **χωρίς αυτές να είναι σύντομες**, κατά παράβαση του **κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 2.

4. Στις 8.1.2007, ο σταθμός κατά τη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του, **μετέδωσε πρόγραμμα που ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, προβλήθηκαν και μεταδόθηκαν τα πιο κάτω, σε σχετικό ρεπορτάζ του σταθμού:

Παρουσιάστρια: *Επιστροφή στα γεγονότα με διεθνή επικαιρότητα. Άλλα δύο παιδιά στη Σαουδική Αραβία και στην Αλγερία κρεμάστηκαν μιμούμενα τον τρόπο που εκτελέστηκε ο Σαντάμ Χουσεΐν. Δεκατέσσερα εκατομμύρια φορές, έχει κατέβει από το ίντερνετ το βίντεο με τον απαγχονισμό του Σάνταμ Χουσέην. (Δίνονται πληροφορίες για τον εντοπισμό του βίντεο). Περισσότερα, από την Ξένια Σεργίου.*

Ρεπορτάζ: *Ακόμα δύο τραγικά γεγονότα που συνδέονται με τον απαγχονισμό του πρώην ηγέτη του Ιράκ Σαντάμ Χουσεΐν, σημειώθηκαν στη Σαουδική Αραβία και στην Αλγερία. Ο Σαουδάραβας Σουλτάν Αμπτάλα Αλ Σαμάρι, κρεμάστηκε μέσα στο σπίτι του κοντά στα σύνορα με το Ιράκ. Σύμφωνα με τοπική εφημερίδα, ο Σουλτάν, βρέθηκε να αιωρείται κρεμασμένος από ένα σχοινί που είχε στερεώσει στον παραστατό μιας σιδερένιας πόρτας του σπιτιού του. Τον μικρό, εντόπισε ο αδελφός του. Αμέσως τον ξεκρέμασε και τον μετέφερε στο νοσοκομείο, αλλά το παιδί ήταν ήδη νεκρό. Παρόμοιο περιστατικό σημειώθηκε και στην Αλγερία, όπου και εκεί ένας δωδεκάχρονος κρεμάστηκε από συμμαθητές του σε μια προσπάθεια μίμησης του απαγχονισμού του Σάνταμ. Άλλα δύο παιδιά, ένα στο Πακιστάν και ένα στο Τέξας, είχαν κρεμαστεί πριν από μερικές ημέρες, μιμούμενα την μακάβρια εκτέλεση, μαγνητοσκοπημένα στιγμιότυπα της οποίας μεταδόθηκαν σχεδόν από όλα τα τηλεοπτικά δίκτυα του κόσμου. **Το βίντεο με τον απαγχονισμό του Σαντάμ Χουσεΐν, που τραβήχτηκε απ' ότι φαίνεται με κινητό τηλέφωνο και κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο την τριακοστή Δεκεμβρίου, (δίνονται πληροφορίες για τον εντοπισμό του βίντεο), έχει κατεβεί μέχρι σήμερα δεκατέσσερα εκατομμύρια φορές. Ο ακριβής υπολογισμός των ανθρώπων που έχουν δει το μακάβριο αυτό φιλμάκι διάρκειας δύο λεπτών και τριάντα έξι δευτερολέπτων, είναι αδύνατο να υπολογιστεί.***

(Κατά τη διάρκεια ολόκληρου του πιο κάτω λεκτικού προβάλλεται μια φορά η κίνηση του περάσματος της θηλιάς στο λαιμό του Σαντάμ Χουσεΐν, καθώς και πλάνα από το δωμάτιο της εκτέλεσης. Αν και, η εικόνα δεν είναι καθαρή και ευδιάκριτη, γίνεται συγκεκριμένη περιγραφή και δίνονται πληροφορίες για τον εντοπισμό του βίντεο.)

Ο Δικηγόρος του σταθμού κ. Α. Τσάρκατζης, με επιστολή του ημερομ. **26.1.2007** ανέφερε τα ακόλουθα:

«Με την παρούσα σας πληροφορούμε ότι επιθυμούμε να παρευρεθούμε κατά την εξέταση της ως άνω υπόθεσης για λογαριασμό των πελατών μας SIGMA RADIO TV PUBLIC LTD», οπότε και θα παραθέσουμε τις θέσεις των πελατών μας».

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. 1.6.2009, κάλεσε το σταθμό να εμφανιστεί στη συνεδρία της ημερομ. 24.6.2009, για την ακρόαση των καταγγελιών που διατυπώθηκαν εναντίον του.

Ο Δικηγόρος του σταθμού κ. Α. Τσάρκατζης, με επιστολή του ημερομ. **22.6.2009** ανέφερε τα ακόλουθα:

«Καθ' ότι δεν θα μπορέσουμε να παρευρεθούμε ενώπιόν σας, αποστέλλουμε γραπτώς τις θέσεις των πελατών μας:

Η προβολή του εν λόγω ρεπορτάζ έγινε από όλα τα διεθνή πρακτορεία ειδήσεων και όλα τα μεγάλα τηλεοπτικά δίκτυα χωρίς να αφαιρεθούν οποιεσδήποτε σκηνές καθότι σκοπός του ρεπορτάζ ήταν να καταγράψει μια σημαντική στιγμή στη σύγχρονη παγκόσμια ιστορία. Σε καμία περίπτωση ο σταθμός δεν είχε οιαδήποτε πρόθεση να βλάψει με οποιοδήποτε τρόπο τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων αλλά ούτε να θίξει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών αλλά αντιθέτως να προβάλει ένα ιστορικό ντοκουμέντο ως μέσο μαζικής ενημέρωσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 29(1) του Ν.7(Ι)/98 «Οι σταθμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές, ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας».

Η Αρχή σύμφωνα με το άρθρο 51(1)(ζ) μπορεί να εκδίδει κανονισμούς για την καλύτερη εφαρμογή του παρόντος νόμου και που να ρυθμίζουν μεταξύ άλλων τις αρχές που διέπουν τις εκπομπές, όπως αυτές περιλαμβάνονται στο νόμο.

Με βάση τα πιο πάνω, είναι η θέση μας ότι για να στοιχειοθετούνται οι κατηγορίες που αντιμετωπίζει ο σταθμός, πρέπει η μετάδοση του εν λόγω ρεπορτάζ να ενδέχεται να βλάψει τη σωματική, ηθική και/ή πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων. Δηλαδή, η Αρχή οφείλει να προβεί σε δέουσα έρευνα στα πλαίσια της οποίας να διαπιστώσει αν το συγκεκριμένο ρεπορτάζ μπορούσε να βλάψει του ανήλικους ή όχι. Το γεγονός ότι δεν έχουν εκφραστεί οποιαδήποτε παράπονα για το εν λόγω ρεπορτάζ καταδεικνύει ότι το ενδεχόμενο να επηρέασε ανήλικους δεν υπάρχει άρα το ένα από τα συστατικά στοιχεία των κατηγοριών δεν υφίσταται ούτως ώστε να στοιχειοθετούνται οι εν λόγω κατηγορίες.

Κύριε πρόεδρε, ευσεβάστως υποβάλλω ότι οι κατηγορίες που αντιμετωπίζουν οι πελάτες μου θα πρέπει ν' αποσυρθούν ως νομικά και πραγματικά αβάσιμες.»

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του Δικηγόρου του σταθμού και κατόπιν παρακολούθησης των ψηφιακών δίσκων με τα εν λόγω ρεπορτάζ και κρίνουμε ότι:

Στις **30.12.2006**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με την **εκτέλεση δι' απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεϊν**, κατά τη διάρκεια του οποίου προβλήθηκαν **σκηνές, που ήτο ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να προηγηθεί ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους, κατά παράβαση**

του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(Ι) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (υποστοιχείο **1**).

Στις **31.12.2006**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με την **εκτέλεση δι' απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεΐν**, κατά τη διάρκεια του οποίας προβλήθηκαν **σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων** κατά παράβαση του **Κανονισμού 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο **2**), ενώ οι εν λόγω **σκηνές που πιθανό να θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, δεν ήταν σύντομες, κατά παράβαση του κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο **3**).

Στις **8.1.2007**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με την **εκτέλεση δι' απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεΐν**, κατά τη διάρκεια του οποίας προβλήθηκαν **σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων** κατά παράβαση του **Κανονισμού 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο **4**).

Αναφορικά με τη γραπτή υπεράσπιση του σταθμού ημερομ. **22.6.2009**, η Αρχή παρατηρεί τα εξής:

Σε ό, τι αφορά στον ισχυρισμό του Δικηγόρου του σταθμού ότι *«σκοπός του ρεπορτάζ ήταν να καταγράψει μια σημαντική στιγμή στη σύγχρονη παγκόσμια ιστορία. Σε καμία περίπτωση ο σταθμός δεν είχε οιαδήποτε πρόθεση να βλάψει με οποιοδήποτε τρόπο τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων αλλά ούτε να θίξει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών αλλά αντιθέτως να προβάλλει ένα ιστορικό ντοκουμέντο ως μέσο μαζικής ενημέρωσης»*, η Αρχή διευκρινίζει ότι σε καμία περίπτωση δεν έχει καταδικάσει τη μετάδοση της

είδησης αυτής καθ' εαυτής, ούτε αμφισβητεί την ιστορική σημασία του γεγονότος, η οποία το καθιστούσε άξιο προβολής. Ωστόσο, η Νομοθεσία είναι σαφής και περιλαμβάνει συγκεκριμένες πρόνοιες για τα Δελτία Ειδήσεων, ούτως ώστε αφενός να περιορίσει τα όρια της μετάδοσης στο βαθμό που να εξυπηρετούν την είδηση και αφετέρου να προστατεύσει τις ευαίσθησιες των τηλεθεατών, καθώς και τους ανήλικους. Ειδικότερα για την προστασία των ανηλίκων, ο Νομοθέτης έχει προνοήσει ώστε σκηνές που ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων να είναι σύντομες και να προηγείται αυτών ακουστική προειδοποίηση, ή να αναγνωρίζονται ως τέτοιες από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους.

Στην προκειμένη περίπτωση ο σταθμός, χωρίς να λάβει οποιαδήποτε μέτρα από τα πιο πάνω, πρόβαλε το βίντεο (μαζί με τη λεκτική περιγραφή), όπου ο Σαντάμ Χουσεΐν φαίνεται να οδηγείται στην αγχόνη από κουκουλοφόρους άνδρες, οι οποίοι τοποθετούν γύρω από το λαιμό του πρώτα ένα μαύρο κομμάτι ύφασμα, μετά του τοποθετούν τη θηλιά και τη σφίγγουν γερά για να εφαρμόσει καλά στο συγκεκριμένο σημείο του λαιμού του. Είναι ενδεικτικό ότι στο Δελτίο Ειδήσεων που μεταδόθηκε στις 30.12.2006, όπου ο σταθμός μετέδωσε το εν λόγω βίντεο το πλάνο στο οποίο ο κουκουλοφόρος άντρας εφαρμόζει τη θηλιά στο λαιμό του Σαντάμ απομονώθηκε και μεταδόθηκε χωριστά πέντε φορές, προβλήθηκε δηλαδή συνολικά πέντε φορές στο Δελτίο Ειδήσεων. Περαιτέρω, στις 31.12.2006, προβλήθηκε **επανειλημμένα (3 φορές)** η εκτέλεση του Σαντάμ Χουσεΐν, όπου ο Σάνταμ βρίσκεται με τη θηλιά στο λαιμό και ξαφνικά ανοίγει η καταπακτή και πέφτει στο κενό, ενώ ακούγεται και ο σχετικός θόρυβος.

Η Αρχή θεωρεί ότι η προβολή των συγκεκριμένων πλάνων και κυρίως η επανάληψή τους δεν εξυπηρετούσε κανένα σκοπό πληροφόρησης, αλλά αντίθετα αναπαρήγαγε την αγριότητα, την βαναυσότητα και την ωμή βία της όλης

διαδικασίας του απαγχονισμού, με απώτερο σκοπό την τηλεθέαση. Επιπλέον, τα υπό αναφορά πλάνα δεν ήταν σύντομα, αλλά μεταδίδονταν σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια των ρεπορτάζ. Εν ολίγοις, η Αρχή σε καμία περίπτωση δεν ζητά τα ρεπορτάζ να αποσιλώνονται από οποιεσδήποτε σκληρές εικόνες ή περιγραφές και δεν διαφωνεί με τη μετάδοση του συγκεκριμένου ρεπορτάζ, αλλά διαφωνεί με τον τρόπο μετάδοσής του, δηλαδή την επαναλαμβανόμενη προβολή ακατάλληλων σκηνών, χωρίς να προηγείται η ύπαρξη σαφούς προειδοποίησης. Διευκρινίζεται ωστόσο ότι, παρόλο που στις 31.12.2006, δόθηκε ένα είδος προειδοποίησης πριν την προβολή του ρεπορτάζ (σε αντίθεση με αυτό που προβλήθηκε στις 30.12.2006, όπου δεν δόθηκε καμία προειδοποίηση), η Αρχή θεωρεί εξίσου απαράδεκτο το γεγονός ότι ο σταθμός επιδίωξε την εκτεταμένη παρουσίαση της σκηνης μέσω της επανάληψης, αντί να περιοριστεί σε συντομότερες σκηνές.

Περαιτέρω, η προειδοποίηση χρειάζεται να είναι σαφής και ξεκάθαρη, ότι δηλαδή αυτά που πρόκειται να προβληθούν ενδέχεται να ενοχλήσουν τους τηλεθεατές ή να βλάψουν τους ανηλικούς. Η Αρχή υπογραμμίζει ότι ο πρόλογος του ρεπορτάζ από τον εκφωνητή του δελτίου, δεν αποτελεί προειδοποίηση σύμφωνα με τις πρόνοιες του νόμου. Η προαγγελία είναι ουσιαστικά η εισαγωγή στην είδηση, η οποία το πιθανότερο είναι να κινήσει το ενδιαφέρον και την περιέργεια του τηλεθεατή να παρακολουθήσει αυτό που θα επακολουθήσει, παρά να λειτουργήσει αποτρεπτικά. Αναφορικά με την εκφώνηση κατάλληλης και σαφούς προειδοποίησης για ύπαρξη σκηνών που ενδεχομένως να ενοχλήσουν η Αρχή σημειώνει ότι η χρονική τοποθέτηση της προειδοποίησης σε σχέση με την προβολή του ρεπορτάζ πρέπει να είναι τέτοια ώστε να δίνει τη δυνατότητα στον ενήλικα να απομακρύνει τους ανηλικούς, εφόσον θεωρήσει ότι οι σκηνές ενδέχεται να ενοχλήσουν. Ο Νομοθέτης με τη συγκεκριμένη πρόνοια των Κανονισμών ήθελε να δώσει στον τηλεθεατή την επιλογή να απομακρύνει τα παιδιά, **άρα χρειάζεται να υπάρχει χρονική απόσταση από τη στιγμή που δίνεται η προειδοποίηση μέχρι την έναρξη του ρεπορτάζ και την προβολή των**

ενοχλητικών σκηνών, ώστε να προλάβουν να απομακρυνθούν οι ανήλικοι και όσοι ίσως ενοχληθούν. Περαιτέρω, η Αρχή τονίζει ότι στην περίπτωση της μη ύπαρξης προειδοποίησης αφαιρέθηκε εντελώς από τον ενήλικα γονιό ή κηδεμόνα το δικαίωμα να αποφασίσει αν το παιδί μπορεί ή όχι να παρακολουθήσει τις συγκεκριμένες σκηνές.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του σταθμού ότι *«για να στοιχειοθετούνται οι κατηγορίες που αντιμετωπίζει ο σταθμός, πρέπει η μετάδοση του εν λόγω ρεπορτάζ να ενδέχεται να βλάψει τη σωματική, ηθική και/ή πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων. Δηλαδή, η Αρχή οφείλει να προβεί σε δέουσα έρευνα στα πλαίσια της οποίας να διαπιστώσει αν το συγκεκριμένο ρεπορτάζ μπορούσε να βλάψει του ανήλικους ή όχι»*, η Αρχή επισημαίνει ότι η επίδραση της τηλεοπτικής βίας στην παιδική ψυχολογία και ανάπτυξη είναι ένα ζήτημα που έχει απασχολήσει πολλούς επιστήμονες ανά τον κόσμο και υπήρξε το αντικείμενο πολλών ερευνών.

Συγκεκριμένα, πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών (Livingston & Bovill, 1999) και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους (Pine & Nash, 2002). Η επιρροή που μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές επιστήμες (Bertrand, 2003: 37). Ορισμένες «δίοδοι» που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή ζωή της τηλεόρασης είναι πιθανό να παρέχουν ένα χρήσιμο μέσο για τη διαμόρφωση των δράσεών τους (Παπαθανασόπουλος, 1999: 36).

Οι πλείστες έρευνες που αφορούν τις επιδράσεις της τηλεόρασης στους ανηλίκους καταδεικνύουν συνάφεια μεταξύ τηλεθέασης και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς. Τα παιδιά έχουν την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που

βλέπουν στην τηλεόραση (Josephson 1996) και την επιθετική τους συμπεριφορά (Bandura, Singer, 1961; Greenford, 1988), θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία (Σεραφετινίδου, 1987). Επιτόπια έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου επίσης κατέδειξε σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης. Συγκεκριμένα, στα συμπεράσματα αναφέρεται ότι τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1 – 2 ώρες τηλεόραση την ημέρα είναι πιο επιθετικά από εκείνα που βλέπουν λιγότερη τηλεόραση. Επιπλέον, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες ενηλίκων (μετά τις 8μ.μ. και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 11.00μ.μ.), καθώς και εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και άλλα μη – βίαια προγράμματα, στις πρώτες απογευματινές και βραδινές ζώνες (Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, 12.10.2002 Πανεπιστήμιο Κύπρου).

Το αντικείμενο των επιδράσεων της τηλεόρασης στα παιδιά αποτέλεσε επίσης το θέμα διάφορων μεταερευνών. Όπως αναφέρει ο Χρυσάνθου (2009: 28) στο τελικό κείμενο των πορισμάτων του ερευνητικού προγράμματος «Ο ρόλος των γονέων στην προστασία των παιδιών από την τηλεοπτική βία» (ΣΤΟΠΒΙΑ) που διενεργήθηκε με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πανεπιστημίου Frederick και του Center for Research and Education «Synthesis» και επιχορηγήθηκε από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας: *«Συνοψίζοντας τις πιο πρόσφατες έρευνες για το θέμα των επιδράσεων της βίας από τα ΜΜΕ στα παιδιά, ο C.A. Anderson και οι συνεργάτες του (2003) κατέληξαν στα ακόλουθα συμπεράσματα: α) Η βία των ΜΜΕ μπορεί να έχει άμεσες επιδράσεις σε διάφορες μορφές βίαιης συμπεριφοράς. β) Ολοένα και περισσότερες έρευνες τεκμηριώνουν την επίδραση της βίας των ΜΜΕ ως προς την επιθετικότητα εκ μέρους θεατών (περιλαμβανομένης και της βίας). γ) Οι σχετικές έρευνες, στις οποίες βασίζονται τα δύο προηγούμενα συμπεράσματα, έχουν διεξαχθεί με ένα ευρύ φάσμα μεθόδων, δειγμάτων και ειδών ΜΜΕ. δ) Για πολλά άτομα οι αρνητικές επιδράσεις της*

συνεχούς έκθεσης στη βία των ΜΜΕ κατά την παιδική ηλικία επεκτείνονται και μετά την ενηλικίωση, ακόμη κι αν δεν καταναλώνεται πλέον από τα άτομα η βία των ΜΜΕ. ε) Ακόμη και τα άτομα που κανονικά δεν έχουν αυξημένη επιθετικότητα επηρεάζονται αρνητικά με την έκθεσή τους στη βία των ΜΜΕ, τόσο σε βραχυπρόθεσμες καταστάσεις, όσο και σε μεγάλες χρονικές περιόδους.»

Αξιολογώντας αθροιστικά τα πορίσματα των ερευνών και τις θεωρίες περί των επιδράσεων της τηλεοπτικής βίας, θα μπορούσε να λεχθεί ότι αυτές οι επιδράσεις δεν είναι μονοσήμαντες, αλλά μπορούν να αποκωδικοποιούνται με διαφορετικούς τρόπους, γεγονός που μπορεί να επιφέρει διαφορετικές αλλαγές στη συμπεριφορά και στις αντιλήψεις των μικρών τηλεθεατών. Η μορφή των επιδράσεων της τηλεοπτικής βίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το μορφωτικό επίπεδο του δέκτη, την ψυχο-κοινωνική του συγκρότηση, την προδιάθεσή του, τις προγενέστερες εμπειρίες του κ.λπ.. Άρα τα παιδιά που δεν έχουν εμπειρίες, είναι πιο ευάλωτα στις επιδράσεις από τα μηνύματα που εκπέμπονται από τις τηλεοπτικές σκηνές βίας. Αν π.χ. η βία επί της οθόνης επιβραβεύεται, τότε εξάγεται φυσιολογικά το μήνυμα για άσκηση ανάλογης βίας και στην πραγματική ζωή, ενώ αν τιμωρείται, τότε αυτό λειτουργεί αποτρεπτικά (Χρυσάνθου, 2009: 28-29).

Εξαιτίας της ύπαρξης αρνητικών επιδράσεων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, αναδεικνύεται από το σύνολο των επιστημονικών ερευνών η ανάγκη για «προστασία των ανηλίκων» από τις επιδράσεις της τηλεοπτικής βίας (Χρυσάνθος, 2009: 166; Anderson et al, 2003; Buckingham,1998; Comstock, 1978; Guerra, 1990; Josephson, 1995; Livingstone, 1996 κ.ά.).

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του Δικηγόρου του σταθμού ότι «το γεγονός ότι δεν έχουν εκφραστεί οποιαδήποτε παράπονα για το εν λόγω ρεπορτάζ καταδεικνύει ότι το ενδεχόμενο να επηρέασε ανήλικους δεν υπάρχει άρα το ένα από τα συστατικά

στοιχεία των κατηγοριών δεν υφίσταται ούτως ώστε να στοιχειοθετούνται οι εν λόγω κατηγορίες.», η Αρχή επισημαίνει ότι για την προβολή των επίδικων ρεπορτάζ λήφθηκαν επτά συνολικά παράπονα από τηλεθεατές (από τους μεγαλύτερους αριθμούς παραπόνων που έλαβε η Αρχή σε σχέση με μετάδοση ρεπορτάζ σε δελτίο ειδήσεων), των οποίων η βασική ανησυχία ήταν η επίδραση που θα είχε η μετάδοση των πλάνων του απαγχονισμού στα παιδιά τους. Ενδεικτικά παραθέτουμε μερικά από τα σχόλια των παραπονουμένων: «Δείχνουν ξανά και ξανά τον απαγχονισμό. Θέλουν να οδηγήσουν κι άλλα παιδιά στον απαγχονισμό;», «Έλεος για τις σκηνές απαγχονισμού του Σαντάμ. Πόσα παιδιά πρέπει να απαγχονιστούν για να σταματήσουν οι σταθμοί να μεταδίδουν τις εικόνες αυτές; Είναι αποκρουστικές ακόμα και τους ενήλικες», «Πόσες φορές πρέπει να μας τιμωρήσουν προβάλλοντας τις εικόνες απαγχονισμού του Σαντάμ; Μέχρι να τις αντιγράψουν και τα δικά μας παιδιά;», «Απαράδεκτο να μεταδίδουν την είδηση για τον απαγχονισμό των παιδιών λόγω του βίντεο του Σαντάμ και ταυτόχρονα να προβάλλουν επαναληπτικά το βίντεο αυτό».

Σε σχέση με το πιο πάνω, η Αρχή θεωρεί ατυχές το γεγονός ότι στις 8.1.2007, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ αναφορικά με την αύξηση του αριθμού των παιδιών που κρεμάστηκαν αφού είδαν το βίντεο του απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεΐν, παρέχοντας ταυτόχρονα αναλυτική περιγραφή του πώς ένα αγόρι κρεμάστηκε, προβάλλοντας πλάνα από την ετοιμασία του μελλοθάνατου για απαγχονισμό και δίνοντας πληροφορίες για τον εντοπισμό του βίντεο. Αντί αυτού, ο σταθμός θα μπορούσε να αναφερθεί απλώς στην είδηση (στην αύξηση, δηλαδή, των παιδιών που κρεμάστηκαν στο εξωτερικό αφού παρακολούθησαν το βίντεο του απαγχονισμού), χωρίς να επισέλθει σε λεπτομέρειες (ως προς το πώς τα παιδιά κρεμάστηκαν), χωρίς να προβάλει τα επίδικα πλάνα τα οποία απέβησαν μοιραία για τα επτά παιδιά που επιχείρησαν να τα μιμηθούν και χωρίς να δώσει πληροφορίες για τον εντοπισμό του βίντεο.

Η Αρχή επισημαίνει ότι τηλεθεατές εντός οικογενειακής ζώνης είναι και τα παιδιά, τα οποία δεν μπορούν πάντα να κατανοήσουν τη σημασιολογία των εικόνων που προσλαμβάνουν, ούτε κατανοούν πλήρως τις δυνάμεις που διέπουν τις αναπαραστάσεις στην τηλεόραση. Το αντίθετο μάλιστα. Το ανήλικο παιδί των πέντε, έξι, επτά χρόνων, δέχεται αβασάνιστα τις εικόνες που βλέπει και οι οποίες αναπαριστούν **πρόθεση** ωμής βίας (ετοιμασία του μελλοθάνατου για απαγχονισμό), **πράξη** ωμής βίας (απαγχονισμός) και **αποτέλεσμα** ωμής βίας (το κεφάλι του απαγχονισθέντος να αιωρείται και το σώμα του τυλιγμένο σε σεντόνι), σε μια ηλικία που οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή του. (Παπαθανασόπουλος, 1999: 62).

Οι τηλεοπτικοί σταθμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού. Ένας τηλεοπτικός σταθμός παγκύπριας εμβέλειας που εκπέμπει καθημερινά και επί εικοσιτετραώρου βάσεως στο σπίτι της κυπριακής οικογένειας δεν θα πρέπει να αναπαράγει τη βία.

Στην Κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλικούς, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 05:30 το πρωί μέχρι τις 21:00 ή 22:00 το βράδυ, που ορίζεται σαν οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια

αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στη τήρηση προνοιών της νομοθεσίας.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 29(3)** (υποστοιχείο 1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998, (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **Κανονισμών 32(3)(α)** (υποστοιχεία 2 και 4) και **24(2)(δ)** (υποστοιχείο 3) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, έχει δώσει στο σταθμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στο σταθμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον σταθμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε αντίθετη περίπτωση, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Χ.Π.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 5/2007(3))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ
ΣΤΑΘΜΟ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 8 Φεβρουαρίου, 2010

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Αντρου Μιχαηλίδη, Μαίρης Κουτσελίνη, Μαρίας Δωρίτη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη και Άλεξ Ευθυβούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **24 Ιουνίου 2009** η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **Κανονισμών 32(3)(α) και 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει:

29(3) «Για τα αναφερόμενα στα εδάφια (1) και (2) προγράμματα που μεταδίδονται σε μη κωδικοποιημένη μορφή, οι σταθμοί έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι προηγείται ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους ».

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν:

24(2) «Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές: (δ) «μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανηλίκους ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική)».

32 (3) (α) Απαγορεύεται η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας·

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, είχε δώσει στο σταθμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στο σταθμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας **14.12.2009** κάλεσε το σταθμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις εισηγήσεις και απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από τη λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο σταθμός με επιστολή των δικηγόρων του «Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.», ημερομ. **18.12.2009**, την οποία υπογράφει ο κ. Ανδρέας Παρασκευά, ανέφερε τα εξής για σκοπούς μετριασμού της ποινής:

«Ενεργώντας εκ μέρους των πελατών μας SIGMA RADIO TV LTD παρακαλώ όπως λάβετε υπόψη τα πιο κάτω για σκοπούς μετριάσμού της ποινής.

Παρακαλώ λάβετε υπόψη ότι η προβολή του εν λόγω ρεπορτάζ έγινε από όλα τα διεθνή πρακτορεία ειδήσεων και όλα τα μεγάλα τηλεοπτικά δίκτυα, χωρίς να αφαιρεθούν οποιεσδήποτε σκηνές καθότι ο σκοπός του ρεπορτάζ ήταν να καταγράψει μια σημαντική στιγμή στη σύγχρονη παγκόσμια ιστορία. Σε καμία περίπτωση ο σταθμός δεν είχε οιαδήποτε πρόθεση να βλάψει με οποιοδήποτε τρόπο την σωματική την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων αλλά ούτε να θίξει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, αλλά αντιθέτως να προβάλλει ένα ιστορικό ντοκουμέντο, ως μέσο μαζικής ενημέρωσης.

Παρακαλώ όπως ληφθεί υπόψη κατά την επιβολή της ποινής ότι οι παραβιάσεις για τις οποίες κατηγορείται ο σταθμός στηρίζονται στα ίδια ακριβώς γεγονότα και/ή στην μετάδοση των ίδιων ακριβώς σκηνών και ως εκ τούτου τυχόν επιβολή ξεχωριστής ποινής για κάθε παράβαση θα οδηγούσε στο να τιμωρηθούν οι πελάτες μας δύο φορές για το ίδιο αδίκημα.

*Παρακαλώ όπως λάβετε υπόψη σας το γεγονός ότι έχουν παρέλθει σχεδόν δύο χρόνια από τη διάπραξη των εν λόγω παραβάσεων. Είναι πάγια νομολογία των Δικαστηρίων μας ότι αποτελεί μετριάστικό παράγοντα η παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από την διάπραξη κάποιου αδικήματος και της τιμωρίας. Στην υπόθεση **Αντώνης Βασιλείου ν Δημοκρατίας Ποινική Έφεση αρ. 6937**, το Ανώτατο Δικαστήριο, τόνισε τα εξής: «Η αποτίμηση κατά το πέρας της διαδικασίας της καθυστέρησης ως παράγοντα ελαφρυντικού της ποινής τείνει να μετριάσει την απόσταση που δημιουργείται, ως προς το άτομο του παραβάτη, μεταξύ του χρόνου που διαπράττεται το αδίκημα και του χρόνου τιμωρίας του.*

Ο σταθμός απολογείται για την διάπραξη του εν λόγω αδικήματος και υπόσχεται ότι από τούδε και στο εξής θα είναι πιο προσεχτικός κατά τη μετάδοση παρόμοιων ρεπορτάζ εντός του δελτίου ειδήσεων. Ο σταθμός υπόσχεται ότι θα συμμορφώνεται με τη σχετική νομοθεσία και ζητά την επιείκειά σας. Ο σταθμός προβαίνει στην παρούσα απολογία άνευ βλάβης των δικαιωμάτων του για τυχόν λήψη δικαστικών μέτρων.».

Σε σχέση με τους πιο πάνω ισχυρισμούς του Δικηγόρου του σταθμού ημερομ. 18.12.2009, η Αρχή αναφέρει τα εξής:

Σε ό, τι αφορά στον ισχυρισμό του Δικηγόρου του σταθμού ότι «σκοπός του ρεπορτάζ ήταν να καταγράψει μια σημαντική στιγμή στη σύγχρονη παγκόσμια ιστορία. Σε καμία περίπτωση ο σταθμός δεν είχε οιαδήποτε πρόθεση να βλάψει με οποιοδήποτε τρόπο τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων αλλά ούτε να θίξει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών αλλά αντιθέτως να προβάλλει ένα ιστορικό ντοκουμέντο ως μέσο μαζικής ενημέρωσης», η Αρχή διευκρινίζει ότι σε καμία περίπτωση δεν έχει καταδικάσει τη μετάδοση της είδησης αυτής καθ' εαυτής, ούτε αμφισβητεί την ιστορική σημασία του γεγονότος, η οποία το καθιστούσε άξιο προβολής. Ωστόσο, η Νομοθεσία είναι σαφής και περιλαμβάνει συγκεκριμένες πρόνοιες για τα Δελτία Ειδήσεων, ούτως ώστε αφενός να περιορίσει τα όρια της μετάδοσης στο βαθμό που να εξυπηρετούν την είδηση και αφετέρου να προστατεύσει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, καθώς και τους ανήλικους. Ειδικότερα για την προστασία των ανηλίκων, ο Νομοθέτης έχει προνοήσει ώστε σκηνές που ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων να είναι σύντομες και να προηγείται αυτών ακουστική προειδοποίηση, ή να αναγνωρίζονται ως τέτοιες από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους.

Ως προς τον ισχυρισμό του σταθμού ότι «έχουν παρέλθει σχεδόν δύο χρόνια από τη διάπραξη των εν λόγω παραβάσεων. Είναι πάγια νομολογία των Δικαστηρίων μας ότι αποτελεί μετριαστικό παράγοντα η παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από την διάπραξη κάποιου αδικήματος και της τιμωρίας», η Αρχή επισημαίνει ότι εξετάζει υποθέσεις και επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις ακολουθώντας τις διαδικασίες, όπως αυτές καθορίζονται από τη Νομοθεσία της. Ταυτόχρονα ως διοικητικό όργανο οφείλει να συμμορφώνεται προς τις πρόνοιες του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου 158 (Ι) του 1999 και την υπάρχουσα νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε πλείστα όσα θέματα, όπως σύνθεσης και λήψης αποφάσεων κατά τα διάφορα στάδια της ενώπιον της διαδικασίας.

Το διοικητικό όργανο πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 10 του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, να ασκεί την αρμοδιότητά του μέσα σε εύλογο χρόνο. Ο εύλογος χρόνος δεν είναι έννοια αμιγώς χρονολογική. Ο καθορισμός του εύλογου χρόνου, σύμφωνα πάντα με το άρθρο 10 του εν λόγω Νόμου, εξαρτάται από τις εκάστοτε ειδικές συνθήκες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, ως επίσης και το μεγάλο αριθμό υποθέσεων που η Αρχή καλείται να εξετάσει αυτεπάγγελα ή κατόπιν παραπόνων του κοινού, το διαρρέυσαν διάστημα από τη διάπραξη των επιδίκων παραβάσεων μέχρι την τελική απόφαση της Αρχής ήταν το ευλόγως και δικαιολογημένα αναγκαίο.

Λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του σταθμού, όπως έχουν εκφρασθεί από το Δικηγόρο του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, ως επίσης τη σοβαρότητα των παραβάσεων και τη συμπεριφορά του σταθμού ως προς τη διάπραξη παρόμοιας φύσεως παραβάσεων, η Αρχή αποφασίζει να επιβάλει στο σταθμό κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (**υποστοιχείο 1**), που έγινε στις **30.12.2006**, το διοικητικό πρόστιμο των **€3.500**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (**υποστοιχείο 2**), που έγινε την **31.12.2006**, η Αρχή δεν επιβάλλει οποιοδήποτε πρόστιμο, καθότι έχει εξαντληθεί το όριο του διοικητικού προστίμου που η Αρχή μπορεί να επιβάλλει σε παγκύπριο τηλεοπτικό σταθμό για κάθε ημέρα παράβασης, σύμφωνα με το άρθρο 41B(1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), στην υπόθεση αρ. 54/2007(3) για παραβάσεις που σημειώθηκαν την ίδια ημέρα.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (**υποστοιχείο 3**), που έγινε την **31.12.2006**, η Αρχή δεν επιβάλλει οποιοδήποτε πρόστιμο, καθότι έχει εξαντληθεί το όριο του διοικητικού προστίμου που η Αρχή μπορεί να επιβάλλει σε παγκύπριο τηλεοπτικό σταθμό για κάθε ημέρα παράβασης, σύμφωνα με το άρθρο 41B(1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), στην υπόθεση αρ. 54/2007(3) για παραβάσεις που σημειώθηκαν την ίδια ημέρα.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (**υποστοιχείο 4**), που έγινε στις **8.1.2007**, το διοικητικό πρόστιμο των **€3.500**.

Ο σταθμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των €7.000 που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

χ.π.